4. številka. V Trstu, v sredo 13. januvarja 1892. Tečaj XVII.

„EDINOST“
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoludne.

„Edinost“ stane:
za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravništvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega družtva za Primorsko.

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se računuje prostor, kolikor bi ga obsegale navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2 Odprte reklamacije so proste poštnine.

»V edinost je moč«.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku novega leta vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponové svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in morda se nam bliža doba, ko bode narod slovenski krvavo potreboval n e o d v i s n i h glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto .	gld.	6.—
za polu leta	„	3.—
za četrt leta	„	1.50

Uredništvo in upravništvo.

Novi minister.

II.

(Konec).

Kje najde — uprašamo še enkrat — nemška levica trajnih, zanesljivih i n o d k r i t o s r č n i h zaveznikov? Nikjer — nikjer! Stranka ta je v svojih načelih preekskluzivna, rekli smo že začetkom tega članka, in zato je kot zaveznica katerega-si-bodi avstrijskega nenemškega naroda naravnost nemogoča. V svoji izključnosti razvrstiti bi hotela avstrijske državljane v državljane I., II. in morda tudi III. vrste. To pa nasprotuje duhu avstrijske ustave, ki je v svojih osnovnih zakonih uveljavila načelo n a r o d n e j e d n a k o p r a v n o s t i. Nemški liberalci hoteli bi državljane razvrstiti po razredih, postave naše pa jih postavljajo vse v jedno in isto vrsto. Nemški liberalci postavljajo se torej v skrajno protislovje z obstoječimi postavami — s tem so pa izgubili pravico do gospodstva v Avstriji, ne glede na to, da so tudi v številnem pogledu v odločni manjšini. Narodni egoizem avstrijskih nenemških narodnosti — Poljake ne izvzemši — in notranji njih nagon, ohraniti si življenje, zabranjuje jim vezati se s stranko, ki ne pozna pravice.

Nemško-liberalni stranki je torej naravnost nemogoče izpolnjevati pogoje, neobhodno potrebne vsaki vladni stranki v Avstriji. Zato pa smo trdno uverjeni, da je trajno gospodstvo stranke te nemogoče.

Tega uverjenja našega ne more omajati niti imenovanje novega ministra — strankarja levice. Imenovanje to je le nekako palijativno sredstvo, ki pa izvestno ne izleči bolnih naših političnih in narodnih odnošajev. Niti za trenotek ne dvomimo, da ne bi dogodki nedaljne bodočnosti dokazali — da smo imeli mi prav.

Važnost najnovejše poteze grofa Taaffe-a na šahovi deski notranje naše politike treba torej ceniti po nje pravi vrednosti. Nikakor nočemo tajiti, da ne bi bil ta korak jako resen, kakor tudi nočemo tajiti, da utegne imeti za hip marsikako, nam neugodno posledico, ali plašiti se ne smemo: malodušnost ne bi bila na svojem mestu — manje sedaj, nego kedaj poprej.

Državnih poslancev naših je pa sveta dolžnost, tako uravnati postopanje svoje, k a k o r z a h t e v a j o p r e m e n j e n i, n o v i o d n o š a j i. Napačno bi bilo — kar smo že toliko krati grajali — ako bi hoteli zastopniki naši, starim njih parlamentarnim tradicijam na ljubo, krčevito se držati starih poti, ne glede na to, so-li novemu položenju prikladni, ali ne. To spoznanje jelo je menda prodirati tudi v poslaniške kroge, ako smemo smatrati razmotrivanje nekega državnega poslanca v poslednji številki „Novic“ izrazom vse državnozborske delegacije naše. Poslanec ta piše namreč: „Ohranimo si marveč p r o s t o r o k o na vse strani, n e d a j m o s e v e z a t i n a n o b e n o p l a t, oglejmo si vsako predlogo s stvarnega stališča ter po stvarnih razlogih uredimo svoje g l a s o v a n j e. Na ta način utegne se nam posrečiti tudi navzlic spremenjenemu položaju, da n a p r e d u j e m o po strmi in težavni poti našega narodnega preporoda.“

Gospôda, to je pametna beseda! Je-li pa bilo vedno tako, niso-li v prošlem času naše poslance vse preveč v e z a l i klubovi sklepi in pa manija, vsakako ohraniti Taaffejev kabinet in sicer iz strahu pred izključljivo nemško-liberalnim gospodstvom, ki pa je — kakor smo dokazali — v državi naši, z ozirom na jednostranost nemško-liberalne stranke in na zdravi narodni egoizem nenemških narodov, nemogoče. Se svojimi izpeljavami približal se je gospod državni poslanec izdatno našemu stališču: sicer ne formalno — ker se še vedno poteza za Hohenwartov klub —, pač pa b i s t v e n o.

Gledè na zagovor Hohenwartovega kluba — ki menda cika tudi na našo adreso — nam je pripomniti par besedi. — Gospod poslanec označuje kot pozitiven vspeh vztrajanja naših poslancev v Hohenwartovem klubu okolnost, „da so naučnega ministra pripravili ugodno ter v našem smislu rešiti baš one koroške pritožbe, katere so mu izzvale oni pikri odgovor.“ Na tem ne dvomimo in ima gosp. poslanec vsakako prav. Toda to ne dokazuje proti nam čisto nič, kajti opravičeno je uprašanje: bi-li bilo treba g. naučnega ministra še le „pripraviti“, bi-li trebalo ga še le nekako spreobračati, da so gospodje poslanci pri vsaki priliki tako napeli strune, kakor jih je bil napel posl. Šuklje v znamenitem svojem govoru?! Gola resnica je, ki se ne da utajiti, da je bil nastop naših poslancev v afêri z ekscelenco Gautschem dokaj drugačen, nego prejšnje njih postopanje. Po našem menenji je u p r a v v t e m, n e k o l i k o b o l j e n e r g i č n e m p o s t o p a n j i naših poslancev iskati pravega vzroka njih v s p e h u proti Gautschu.

Upravi zid te afêre bodi gg. poslancem jasen migljej, kako jim je postopati.

„Ohranimo si p r o s t o r o k o!“ — vzklika g. poslanec. Dobro, ohranite si prosto roko, uredite postopanje svoje vsikdar tako, k a k o r z a h t e v a n a š a n a r o d n a k o r i s t, če tudi bi trebalo tu pa tam stopiti se starega izvoženega pota!

Ako jo tako ukrenejo, najdejo nas gospôda poslanci vsikdar kot zagovornike na njih strani. Mi nismo nikdar dvojili — če tudi smo često grajali — o njih poštenih namenih, à zahtevamo, da tudi oni nam pripoznajo poštene namene.

Želeli smo si „slovanskega“, ali vsaj jugoslovanskega kluba — želja naša se ni izpolnila. Žal-beseda ne pridi danes iz naših ust, à prosimo Vas, da izvedete to, kar formalno ni bilo mogoče, faktično od slučaja do slučaja: sporazumljajte se — pod kakimi formalnostmi, je vaša stvar, — z vsemi slovanskimi zastopniki — povdarjamo, z vsemi — ko gre za skupne n á r o d n e interese ter postopajte tudi zložno!

Ako tako storite, ostanejo vse morebitne posledice imenovanju novega ministra — z g o l j e p i z o d a.

Resen opomin rojakom našim.

I.

Kadarkoli se kdo oglasi s kakim predlogom ali načrtom, kako bi se dal pospeševati napredek národa našega v moralnem in materijalnem pogledu, takoj nam z raznih strani in v različnih varijacijah zapojo staro pesem: k a j č e m o, S l o v e n c i s m o s i r o m a š e n n a r o d.

Res je: Slovenci smo siromašen narod! To britko istino občutimo vsi: občuti jo posamičnik, občutijo jo občine, občutijo jo vse naše pokrajine.

PODLISTEK.

Perica.

Ruski napisal J. D. Ahšarumov, prevel V. K. Ratimir.

I.

(Dalje.)

— Gorje! vzdihovala je Nastasija, ko je pripovedovala to dobo svojega življenja. — Uboga mati, koliko je ona trpela!

Sploh je vedno obžalovala samo druge, sosebno očeta in mater, poslej moža, sebe pa ni smatrala nesrečno, ampak nekako poklicano, da živi za druge.

Tako je bilo njeno življenje nekoliko let, v katerih je neizmerno trpela. Nekoč so se gnali volki za njima v gozdu in gotovo bi ja bili raztrgali, da se neso pripeljali drugi nasproti. Drugi krat je pal pijani oče iz sanij, a ona ga nikakor ni mogla ni vzbuditi, ni vzdigniti; pametni konj ja je rešil iz nevarnosti: ker se je nasitil stati, je ubežal domov in vzbudil s praznimi sanmi pozor in skrb . . . Našli so ja na pol zmrznjena na cesti, kjer je deklica vedno čistila očeta, drgnila ga in, sama malo živa, hodila krog njega, padala, zopet vstajala, jokala se, klicala na pomoč, a očeta ni ostavila, ker je vedela, da brez nje zmrzne.

V šolo ni hodila nič, ker je bila revščina pri njih taka, da ni bilo moči dajati dva do tri rublje za šole, kajti potrebni so bili za kruh, za žganje; časih pa tudi kruha ni bilo in družina je stradala po cele dni. V takem slučaju so pošiljali Nastjuško k sosedom prosit kruha ali moke; ako je pa prihajala s praznimi rokami domov, so jo tepli.

Vožnje v mesto je bilo kmalu konec. Nastjuška je obolela in legla v posteljo, a ko je šel oče sam v mesto, je zgubil konja z vozom in ozebel v roke in noge. Konja so našli, a ozebli udje so začeli očeta tako boleti, da ni mogel več delati, ampak samo valjal se na peči in vzdihoval. Nastasija je jako živo pripovedovala, kako se je mučil in kako ga je mati zdravila.

— Smilil se nam je že tako, je dejala, — da se nam je kar srce trgalo. Starček se je zvijal, stokal in vedno prosil žganja. Denarja ni bilo niti groša, je nadaljevala, — a mati je prodala svojo lepo obleko in kupila očetu žganja, ko je potem vse žganje pošlo, začeli smo prodajati kruh. Mamica je sama stradala, a bolnemu očetu je vedno prinašala žganja, ker jedel ni skoro ničesar, temveč vedno prosil samo žganje.

Stvar se je končala s tem, da so bili očetovi prsti na rokah in nogah samo začrnele kosti, katere so deloma same odpale, deloma jih je mati odpilila z nožem.

Taki spomini ostali so našej perici od njenih otročjih let. Mladost ni bila boljša. Nastjuška je dorasla v visoko, krasno deklico, za katero so hodili vsi vaški fantje, a njeno srce bilo je naklonjeno le jednemu. Na prizorišče se je javil krasni Ivanček in vaški roman v vsej svojej priprostosti. Naglo sta se zaljubila in baš tako naglo sta se hotela poročiti.

— Neizmerno sem ga ljubila, vzdihovala je Nastasija, — in tudi on je mene ljubil, a nesva se zaljubila o dobrem času, neso zastonj krokali vrani nad nama, ko sva se shajala zvečer za ograda. „Sšš, preklicani!“ strašil jih je moj Ivanček, a jaz sem se vedno stiskala k njemu, ker mi je bilo strahu tako težko, da pomnim še sedaj.

Ivančekovi roditelji so bili bogati in neso hoteli vzeti v hišo ubožne neveste. Da bi pa izbili Ivančeku muhe iz glave, poslali so ga v Piter, k dedu na delo. Tu je začel piti, spreobrnil se in pozabil svojo Nastjuško, katero so tudi kmalu prisilili, da je vzela Prokopa, svojega sedanjega moža. To je ves roman. Potem sledi zopet trpeče življenje in tiha borba z revščino.

Črez jedno leto je povila Nastasija sina in redila ga četiri mesece svojimi prsi. Spomin na tega otroka je ostal nezaceljena rana v njenem srci, vso so zalile solze, ko je dospela do-nj v svojej pripovesti.

— Mitjka so mi bili vzeli, dejala je, otiraje si solze s predpasnikom, — in dali so mi rediti nekega ptujega gospodiča v mestu. Tu sem bivala celo leto, a ko sem se vrnila domov, sem izvedela, da je moj Mitjko umrl. Le za-nj sem živela, gospa, je pristavila in obrnila se k mojej ženi, — vedno sem mislila na-nj, pošiljala sem mu kolačev, on je pa bil tačas že mrtev, a mi neso povedali. O-oh! . . gospa, vi ste sami mati in veste, kako mi je bilo!

Na vaškem pokopališči je bil Mitjkov grob; ona ga je poiskala in hodila tija vsak dan. Zbirala je poljske cvetice in skrbno jih devala na grob. A cvetice so ovenele, grob je pa sneg zamel. Drugih otrok ni imela, a Prokop, njen mož, je šel, nespodobno zmerjaje jo, spomladi od doma na delo. Nastasija je ostala sama v

Opravičeno pa je uprašanje, ali nismo deloma sami krivi temu svojemu siromaštvu? Roke na srce, dragi rojaki, ter pripoznajmo kar naravnost in brez okolišev, da smo deloma sami krivi. Krivi pa smo prvič za to, ker smo premalodušni in ker nam nedostaje prepotrebnega podjetnega duha. Posledica temu je, da se premnogokrati, ali pravo za pravo navadno, bodisi v trgovini ali pri produkciji raznih izdelkov na naši zemlji, umaknemo — tujcu — ki je morda tudi siromak, à ima potrebnega podjetnega duha —, koji si potem z dobički polni svoje žepe, mesto da bi si jih polnili mi sami. Pozneje je seveda bogataš in nam imponuje neznansko; mi pa ležimo na trebuhu pred njim, občudujemo ga, ter jadikujemo: „O ta lahko dela, ko ima „pod pavcem", kajti denar dela denar!" — Pri tem pa ne pomislimo, da so le naša malodušnost, naša brezbrižnost, naša indolenca krivi, da ni kdo izmej naših mesto ptujca — bogataš.

Druga kričeča nedostatnost je ta, da se mejsebojno ne podpiramo tako, kakor bi se morali. Ako se namreč kateri naših rojakov tu pa tam vender-le ohrabri ter prične kako trgovino, obrt, ali produkcijo, ne podpiramo ga tako, kakor bi morali, ampak kaj radi dajemo prednost izdelkom ptujca, ker smo — trda beseda to — demoralizovani, da ne gojimo nikakega spoštovanja do svoje lastne zmožnosti, do svojega lastnega duha in uma. Ne zdi se nam vredno, niti prepričati se na lastne oči o vrednosti izdelkov ali blaga v zalogi tujerodnega trgovca, v primeri z blagom domačega trgovca, odnosno obrtnika: ampak kar zaženemo se k ptujcu v trdni veri, da je tam vse boljše, solidnejše, elegantnejše. Posledica temu je, da ptujci bogate, mi pa božamo. Ali zapomnimo si to, da so po takem naša očitanja, naprjena proti trgovcem — češ, da niso dovelj navdušeni in požrtvovalni za národno stvar — neosnovana: ozlovoljeni so, videči, da vsipljemo denar svoj kar z obema rokama v globoke žepe ptujcev, njih pa — domačine naše, sinove iste matere — preziramo in puščamo na cedilu. V tem pogledu se je osobito v Trstu veliko veliko grešilo in se greši še dan-danes. Mirno vestjo lahko rečemo, da smo tem načinom v teku let izgubili milijone narodnega kapitala.

Kolika škoda je to glede na napredek naroda našega, se niti ne da preračunati, kajti pri presojevanju žalostnih naših gospodarskih razmer ni smeti se postavljati na tesnosrčno in sebično stališče, češ: kaj je to meni, ako je ta ali oni bogatin, če pa jaz sam nič nimam! Ne, to menenje je povsem krivo; ampak postaviti se nam je na stališče vzajemnosti, to je, pojmiti moramo, da je blagostanje pojedinca odvisno od blagostanja skupnosti, kakor je blagostanje skupnosti v tesni zvezi z blagostanjem pojedincev. Dokler se to uverjenje ne ukorenini v nas, nikakor ne smemo pričakovati, da se zboljšajo mej nami gospodarske razmere, ampak ostanemo vse svoje žive dni — „siromašen narod." In res nam kažejo znamenja, da so Slovenci po raznih pokrajinah jeli spoznavati resnico to: osobito se po Štajerskem in Koroškem snujejo posojilnica za posojilnico v ta namen, da se naš denar, naš kapital osredotoči v narodnih, domačih rokah. Tudi tržaška okolica jela se je gibati v tem pogledu. V Barkovljah in v Rojanu osnovali so si konsumna društva, ki so razcvitajo uprav divno; v Škednju imajo svoje „Gospodarsko društvo", na Občinah oživotvorili so zavarovalnico za živino. Ta prizadevanja v emancipiranje od ptujega kapitala je sedaj skoro da jedino poroštvo, da ohranimo tu narodnost svojo, dasi bi imeli drugi odlični krogi povoda dovelj, kar je le mogoče ukreniti, da se živelj naš ob Adriji ohrane čvrst in krepak. Toda čudna so pota naših državnikov — politike; mi je istotako ne moremo razumeti, kakor vemo, da nimajo pravega razuma za korisi države tam, kjer bi morali take stvari najbolje razumeti.

Ako se hočemo ohraniti, ne kaže torej druzega, nego da si pomagamo sami. Delovanje po okolici v tem zmislu postalo je še precej intenzivno, à gospodom, ki so na čelu temu delovanju, narašča dolžnost, se svojo previdnostjo, požrtvovalnostjo in navdušenjem za obči blagor skrbeti za to, da delovanje in gibanje naše ne zmuzne s pravega tira. Velika je njih odgovornost, à še večja bode zahvala potomcev, ako bodo videli, da so njih predniki storili svojo dolžnost kot rodoljubi in človekoljubi.

Kakor pa z zadovoljstvom opažamo gibanje po okolici v namen osamosvojenja na gospodarskem polji, tako nas žali, ko moramo konstatovati žalostno resnico, da se je uprav tam, kjer so najugodnejša tla za to, kjer bi morali dajati jasen vzgled drugim, ki niso v toli ugodnem položenji — ni dosedaj skoro nič storilo, to je: v mestu tržaškem.

Zamera sem ali tja: resnica je, da tržaški mestni Slovenci dosedaj niso vršili svoje — dolžnosti v tem pogledu.

Prokopovej družini. Tu tudi ni bilo njeno življenje sladko: tašča, prepirljiva, hudobna baba, je smatrala nevesto tovornim konjem, vedno jo pikala in nalagala na-njo vse delo v hiši.

Družina ni bila sicer bogata, a dela neizmerno; Nastasija se pa tudi tukaj ni pritoževala, dasi je morala delati za tri. Le jedna stvar jej je dela hudo: tašča jo je vedno vjedala, zakaj ona, mlada in zdrava ženska, ne ide tako dolgo zopet za krmilico.

Cinizem tega očitanja je žalil pošteno srce Nastasije, zato je vedno skušala objasniti ženi, da ona ni tega kriva.

Stvar se je vendar še zamotala, ko je prišel za nekoliko časa v vas oni Ivanček, katerega je pred možitvijo tako ljubila, in roman se je menda obnovil, a s čem se je končal, — je Nastasija zamolčala. Sploh je ostala v megli ta doba njenega življenja, katera je bila bržkone jedino prijetna; perica je nakrat obstala, kakor da se je ustrašila, zakaj je omenila Ivančeka, in samo vzdihniši je nadaljevala svoje pripovedovanje.

Mož jo je pozval k sebi v Petrograd, kjer je delal v nekej tovarni, in nastavil jo tam.

(Dalje prih.)

Govor

poslanca dr. **Gregorca** v 90. seji državnega zbora dne 16. decembra 1891.

(Dalje.)

Govoriti mi je sedaj o dogodbah, katere so se vršile v Celji za časa cesarjeve navzočnosti o priliki vojaških vaj, katere dogodbe so nas Slovence globoko užalile. Mesto vsprejelo je cesarja slovesno. Žal, da je porabil nemški mestni zastop to dinastično slavnost za neprimerno, obžalovanja vredno nemško-narodno demonstracijo.

Slovenskim društvom se je udeležba pri slavnostih zabranila in slovensko pevsko društvo, katerega sedež je glasom pravil v Celji, moralo je iz mesta ven in šele po dolgih in ponižnih prošnjah posrečilo se mu je dobiti privoljenja, da je smelo presvetlemu cesarju zunaj mesta v slovenski občini „Celjska okolica", prirediti primerno ovacijo. — Ta ovacija uspela je izborno, vzlic temu, da so iz bližnjega mestnega parka nekateri nemškutarski Celjani hoteli na nedostojen način motiti petje, kar je njega Veličanstvo cesar zapazil z vidnim nezadovoljstvom.

Za to netaktnost odgovorna je avtonomna mestna oblast Celjska in zato se nečem dalje s tem baviti. Vse drugače pa je z ondotnim okrajnim glavarjem. Nemški ta gospod imel je tedaj najlepšo priliko pokazati, kako se je obnašati avstrijskemu uradniku v upravnem okrožju, kjer je več narodnostij, kako je treba nasproti vsem narodom ravnati dobrohotno, nepristransko in pravično. Tega pa ta gospod ni pogodil. Obratno, pridružil se je odkrito za nas žaljivim demonstracijam mestnega zastopa Celjskega, podpiral je je in varoval s svojo uradniško avtoriteto.

Evo nekoliko dokazov za to: Prvo je to, da ni pustil, da bi se v avdijenciji poklonili presvetlemu cesarju župani slovenskih kmetskih občin in trgov. To nezasluženo ponižanje moralo je te poštene in za javni blagor požrtvovalno delujoče može toliko bolj razžaliti, ker je kmalu potem pri vojaških vajah v Schwarzennau-u presvetli cesar milostno vsprejel ondotne župane.

Hrvatje in Slovenci imado starodavno navado, da pozdravljajo svoje vladarje z „Živio" klici. — Slovenski klici pa so gospodu okrajnemu glavarju Celjskemu zoperni in zato jih je na kratko prepovedal. Vozeč se pred cesarjevim vozom z županom mesta Celja, kričal je, ne zmeneč se za svoje dostojanstvo, mej mnogobrojno zbrano slovensko občinstvo: „Živio ne smete klicati."

Uprašan od presvetlega vladarja o narodnostnih razmerah, odgovoril je neresnično: „Kmetske občine so slovenske, mesto Celje in vsi trgi razen Braslovč pa so nemški. To, gospoda moja, pa ni resnično, kar se da statistično dokazati.

Oprostite, da navajam številke. V območji okrajnega glavarstva Celjskega prebiva 138.097 Slovencev in 7867 Nemcev. V mestu Celju je 4655 Nemcev in 1557 Slovencev: v vseh štirinajstih trgih tega okraja prebiva poleg 1227 Nemcev 6757 Slovencev. Malenkostne minoritete se v trgih:

Gornji grad	poleg	779	Slovencev	8	Nemcev.
Šmarje	„	270	„	7	„
Št. Jurij	„	419	„	6	„
Braslovče	„	311	„	2	„
Vransko	„	621	„	2	„

v Mozirju, Ljubnem, Lučah in v Rečici pa so sami Slovenci, in nijeden Nemec.

Politični naši nasprotniki vedo povedati o Slovencih marsikaj slabega in nam le neradi pripoznavajo kake kreposti; jedno pa nam morajo pripoznati, našo neumevno, neizcrpno potrpežljivost. Nemške uradnike imamo in se jih še ne branimo, uradnike, kateri ne znajo našega jezika pravilno govoriti, in vender se nam še smilijo — sam sem bil svedok temu — ako so nam pokazali le malo naklonjenosti. Toda vsake potrpežljivosti je kdaj konec in tako tudi tukaj.

Gospôda moja! Ako zlorablja c. kr. uradnik svojo oblast, da pokaže osebno mržnjo proti dotičnemu narodu, kakor je to storil okrajni glavar v Celji, tako je to čez mero; ako predstojnik politične uprave naše župane, zato ker so Slovenci, ne zmatra vredne, da bi stopili pred svojega cesarja in če nam prepoveduje pozdravljati ljubljenega vladarja v narodnem jeziku in po starodavni navadi, tako je s tem užalil najsvetejša narodna in dinastična čuvstva; ako se pa končno predrzne, usiljevati se mej nas in našega cesarja in ga prevariti in mistifikovati z neresničnimi trditvami, tako je to predrznost, za katero ne najdem parlamentarne besede.

Usojam se apelovati na slavno vlado: Ako slavna vlada ume in spoštuje našo 600letno neprestano dinastično zvestobo, našo požrtvovalnost, katero smo vselej in pri vsaki priliki izkazovali, potem naj nas reši takih uradnikov.

Gospoda moja! To kar sem povedal, je dokaz, da je nemško-liberalna stranka preganjala grofa Taaffea mnogo let prav po krivici. Saj je vender vzdržal ves bureaukratični aparat, kakor so si ga ustvarili Nemci, in dal jim ga je vedno na razpolaganje, kadar je bilo treba. Sicer pa je storil še več. Tej stranki na ljubo sejubija s punktacijami, njej na ljubo moral je odstopiti Dunajewski, njej na ljubo uraduje minister Gauč liberalno, protikonservativno in protislovansko.

Skratka, tudi za časa grofa Taaffea imela je nemško-liberalna stranka popolno svobodo, priliko in sredstva, delovati za svoj glavni smoter, namreč za nemško, centralistično, jednotno državo v Cislitvaniji, in vzlic temu je še daleč od svojega cilja, dalje, nego kdaj poprej. Jeden najodločnejših poslancev levičarskih, gospod grof Wurmbrand, je v predzadnjem svojem govoru v tej visoki zbornici rekel nenavadno besedo. Rekel je, da je od svojih predgovornikov „le bore malo slišal o potrebi, da se kot jednotna država razvijemo nasproti Ogerski." To je popolnoma prav. Slovanska večina take jednotne države ne mara, saj je že teorija o individuelni jednakopravnosti za nas Slovane pravo strašilo. Taka individuelna jednakopravnost se nam ne vidi primerna in zato jo odklanjamo. Čudne so opomnje gosp. grofa Wurmbranda o češki spravi. Iz začetka bil je proti njej; ko je pa doznal, da bode ta sprava veljala samo za nemške manjšine na Češkem, ne pa za slovenske manjšine na Štajerskem in na Koroškem, bil je ves ginjen in čestital ekscelenci grofu Taaffeu. To je bil gotovo ginljiv prizor in nehote se spominam egoistične naivnosti tistega kmeta, ki je molil: „Sveti Florijan, varuj mojo hišo pa prižgi druge."

(Dalje prih.)

DOPISI.

Iz Gorice, 10. januvarja 1892. — Zadnja „Nova Soča" je naznanila prav ob kratkem, da so začeli v tukajšnjem osrednjem semenišči 2., 4. in 5. pismeni izpiti za učitelje verstva na srednjih šolah. Ob enem je dostavila, da se jih je udeležil edini č. g. Fr. Castelliz, začasni učitelj verstva na tukajšnjem ženskem učiteljišči, ki je edini prosilec za to službo. K tej vesti dostavila je nekoliko strupa na konou, češ, da ni „Rimski Katolik" in „Folium Periodicum" nista objavila teh izpitov, da bi se jih mogla udeležiti tudi druga duhovščina, pa tudi ne o svojem času razpisa učiteljske službe za verstvo na ženskem učiteljišču, da bi mogli prositi za to dobro in lahko službo zaslužnejši duhovniki, nego je č. gospod Fr. Castelliz.

To štreno je treba nekoliko razrešiti! Naša častita duhovščina je bila že l. 1889. jako nevoljna, ker je proti vrlim Slovencem dobil službo učitelja na c. kr. deški vadnici imenovani č. g. Castelliz, ki je le za silo poznal slovenski jezik. Otroci so se namuzavali svojemu veroučitelju, ko je strašno mučil in lomil lepo našo slovenščino. Toda nič se ni potrudil, da bi se nekoliko bolje priučil jeziku, v katerem je učil veronauk. Njemu je bilo le toliko dosti, da je dobil lepo službo, za učenje slovenščine pa mu v družbi in prijaznosti z očitnimi našimi nasprotniki gotovo ni ostajalo časa.

Toda mož je hotel splezati še višje, ker je vedel, da bo v kratkem prazno mesto profesorja za verstvo na ženskem učiteljišču. Skrbel je v prvi vrsti za protekcijo, katero je nameraval najti v osebi goriškega prošta in državnega poslanca Jordana. In našel jo je! Gosp. Castelliz se je namreč o volitvah vozaril po celi Furlaniji ter agitoval za mons. Jordana. Vos ga je pogosto čakal že pred šolo, pa hajd v Furlanijo! Pravijo, da je bil celó v smrtni nevarnosti nekje tam doli. Mons. Jordan mu sme biti hvaležen za izvolitev s 4 glasovi večine! A to hvaležnost mu plačuje zdaj, ko gré za profesorsko mesto na učiteljišči. Mons. Jordan dela pri vladi in v duhovskih krogih za Castelliza: zató naša duhovščina ni izvedela niti za razpis službe, niti za omenjene izpite! Takó se kupčuje pri nas s službami! Izvrstno službo z malenkostnim delom dobi torej mlad laški

duhovnik, ki le za silo slovenščino lomi — in to na ženskem učiteljišču! — dasi bi se bil potrudil za njo mnogokak starejši in zaslužnejši duhovnik, ako bi se mu bil razpis službe dal na znanje!

Še nekaj!

Pred kratkim časom je dal tukajšnji „Monte di Pietà“ — ki je ustanovljen v dobrodelne in krščanske svrhe! — svoj računski sklep za l. 1890. Pa kakó smo se začudili, videči iz tega računa, da ima ta zavod „conto corrente“ z goriškim židom, ki je l. 1890. dobil od njega 141.000 gld. na posodo proti nižji garanciji nego se od kristijanov zahteva; od kristijanov se zahteva namreč 33% garancije na vrednostih papirjih, od žida pa baje le 20%. Od kristijanov se zahteva, v zmislu 18. točke štatuta, po 8%, od žida pa veliko manj. — Kristijani si izposujejo denar za svoje silne potrebe, a židu daje ta zavod ogromne svote na razpolaganje, da kupčuje ž njimi dalje! Mi seveda nočemo niti od daleč sumiti, da bi ta žid uporabljal denar tega eminentno katoliškega zavoda za obiranje kristijanov v mestu in deželi. In ta denar, kateri dobiva žid v roke, prihaja iz rok najrevnejšega ljudstva! — Ostala razmišljevanja o tem ravnanju prepuščamo častitim čitateljem.

Različne vesti.

Osobni vesti. Okrajni sodnik v Podgradu, Mihael Gabrijelčič, premeščen je v jednaki lastnosti v Ajdovščino; sodni adjunkt pri okrožnem sodišču goriškem, Matija Rutar, pa je imenovan okrajnim sodnikom v Podgradu.

Pozor, poslanci! Kakor smo že javili imenovan je dosedanji okrajni glavar v Voloski, g. Jettmar, namestniškim svetovalcem v Trstu. Mesto ta treba seveda popolniti. V ta namen nastopila je vlada dosedaj neobičajno pot: razpisala je natečaj. Po takem je nevarnost velika, da pride kdo na to mesto, ki je le deloma vešč, ali pa celó popolnama neveščó, slovenskemu in hrvatskemu jeziku. Nočemo zopet povdarjati, kako neobhodno potrebno je — osobito pa pri sodni in politiški upravi — da uradnik popolnoma razume jezik ljudstva, ampak obračamo se do naših gg. poslancev, da tej zadevi posvete pozornost svojo in pravočasno preprečijo kakoršno sibodi neprijetno — iznenadenje.

O trgovskih pogodbah govori v poslednji številki „Novic“ nek državni poslanec ter se izraža o njih jako ugodno. Naravnost osupnilo nas je pa, da niti besedice ne črhne o glavnem našem pridelku: vinu — ter vzbudilo v nas sum, da so razmotrivanja gosp. poslanca precej tendencijozna. V uvodnem članku druge letošnje številke smo dokazali neoporečno, da je vinska produkcija pri nas uničena, ako obvelja določba konečnega zapisnika k pogodbi z Italijo (III. št. 5) in ako se Italija posluži pravice, pripoznane jej v tej pogodbi. In niste-li pomislili, kaj bi značilo uničenje vinske produkcije za večino slovenskih pokrajin? Nočemo tajiti, da ne bi nove trgovinske pogodbe imele nekoliko ugodnosti za nekatere vrste izdelkov; ali kaj to de, ako se uniči produkcija glavnega pridelka?! Iste izdelke in pridelke, glede kojih se trgovinske pogodbe glase ugodno, izvažamo mi v veliko premalih množinah, da bi pri teh mogli poravnati neizmerno škodo, kojo bodemo trpeli v trgovini z vinom in da bi mogli vspešno konkurirati z ogerskimi velikimi producenti. Mi se nikakor ne postavljamo na ozko lokalno stališče: veliki del slovenskih pokrajin se peča s produkcijo vina in zato imajo neve pogodbe — ako jih presojamo se vseslovenskega stališča — mnogo več neugodnosti, nego ugodnosti. Slovenski poslanci ne bi smeli po takem glasovati za trgovinsko pogodbo z Italijo, ako se ne odpravi omenjena določba zaključnega zapisnika k tej pogodbi, ali se stvar ne vzravna na kateri-koli drugi način. To je naše mnenje, sicer pa delaj vsak po svoji vesti!

Včeraj pričela je obravnava o teh pogodbah. Poročevalec večine, Hallwich je priporočal, da se vsprejme pogodbe. Poročevalec manjšine, Klaič je govoril proti pogodbi z Italijo, ker bi italijanska vozna carina uničila Dalmacijo. Vpisanih je 35 govornikov proti, 44 za pogodbe. Mladočeški posl. Kramař protivi se pogodbam osobito iz politiških vzrokov. Bonda je proti pogodbam, ker je smatra kot nevarnost vinski produkciji po Dalmaciji. Posl. Peer je seveda za pogodbe želeč, da bi se Avstrija in Nemčija smatrale kot skupne notranje dežele (ta želja nam je že davno znana. Op. ur.) Posl. Šuklje je polemizoval proti Kramařu pojašnjevaje, da Slovenci niso za trojno zvezo iz narodnih obzirov, ampak ker smatrajo to zvezo kot jamstvo miru.

Najvišji dar. Presv. cesar je blagovoljno podaril iz svoje zasebne blagajne znesek 300 gld. občini Štanjel, da se razdeli mej tamošnje prebivalce, poškodovane po toči.

Slovenskim okoličanom, živečim poleg mesta v užitninski meji in izven nje, bi priporačali, da se večkrat obrnejo do mestnega zbora s prošnjami, da mesto tudi v njih korist nekaj stori. Potrebne so različne poprave, osobito na cestah; po več krajih prav blizu mesta manjka po noči potrebnih svetilk itd. itd. Ako mestna uprava tirja od okoličanov, osobito spodnjih, iste doklade kakor v mestu, čemu bi se njim po mačehevski delilo, kar se v mestu potratno troši? Želeti bi bilo, da bi se okoličani v teh zadevah zatekali do mestne uprave ter zahtevali od nje, da jim poskrbi vsaj potrebnejše stvari. Okolica tržaška ni pasivna, pač pa se z njenim denarjem plačujejo nepotrebni troški. Isto priporočamo tudi našim mestnim svetovalcem, da gmotne potrebe svojih volilcev iztikajo in zdatno podpirajo. Naj bi nam mestni svet bil vsaj v ekonomičnih zadevah nekoliko pravičnejši, nego nam je v narodnih!

Očka tržaške Irredente, osiveli grešnik „L' Indipendente“ se v svoji nedeljski številki zopet zaganja v slovenske župljane prestolnice sv. Justa. Pravi namreč, da so v imenovani fari nekateri „preti agitatori e arruffapoppoli slavi“ uprizorili neko agitacijo ter da se tamkaj podpisuje in križa neka prošnja na preč. škofijstvo, da se znova vpelje slovenska propoved v stolno cerkev sv. Justa. To prošnjo podpisujejo po menenju rečenega lista zgolj „serve e poveri operaj,“ katere tržaško mesto milostno trpi v svoji sredi! O da, to vemo vsi, da bi „Indipendenteju“ bilo bolj po godi, da imajo ljudje njegove garde — nekak monopol na pravico, odpošiljati prošnje. Vedi pa, dragi „Indipendente“, da tudi preprost delavec ima pravico poslušati besedo božjo v svojem narodnem jeziku in da se enaka prošnja sestavlja, dokaz je to, da je slovenska propoved v prestolnici potrebna in to tembolj ker jo zahtevajo uneti verniki ne pa ljudje, ki se cerkve ogibljejo liki hudič sv. križa. — In še to naj si jezični dohtar zapomni, da ima slovenski delavec v Trstu več pravice tu bivati, nego mnogo druzih hujskačev, ki se imajo nam zahvaliti, da niso — lačni!

Narodna nepristranost je tržaškim zagrizenim Lahom neznan pojem. To so pokazali minolo nedeljo. Iz Ravenne je namreč prišel inženir, arhitekt in profesor Linari z namenom, prirediti tu javno predavanje o slavnem pesniku Danteju v korist spomenika, kateri se postavi na grobu v Ravenni. Lahonski časopisi so z velikim zvonom vabili poslušalcev, vendar se je predavanja, ki je bilo sicer zanimivo, udeležilo prav pičlo število, ako tudi je vstopnina znašala samo 50 kr. Isti listi so dan po predavanju, videči velikansko blamažo, koj obrnili bržolo. Rekli so namreč, da je predavanje sicer bilo izvrstno ali škoda, da se za za ta mavzolej nabira pri vseh, negledè na narodnost! „Tak spomenik — pravi Indipendente — bil bi nevreden vrednega poeta!“ Oh, buffoni! colle ciance non si erigono mausolei — a denar vendar nima narodnosti.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu nabralo se je v pušici „Del. podp. društva“ 6 gold.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu nabralo se je nekje 3 gld. 40 kr. v spomin Agelijevega govora.

„Slovansko pevsko društvo“ v Trstu vabi na koncert kateri bode v nedeljo dne 17. januvarja 1892. v redutni dvorani „Politema Rossetti“ (uhod: via Chiozza). Pri koncertu sodelujejo blagovoljno: gospa Glaser-Dabrowska, gospa Strasser-Čechova, g. Sl. Žurek, g. Novotný in sl. tamburaški zbor. Razpored: 1. V. Orožen: „Slovo od lastovke“, zbor. 2. J. Macák: „Domači glasovi“, venec slovenskih nar. pesmi, udara tamb. zbor. 3. J. Wieniawski: „Valse de koncert“, igra na klaviru gospa Glaser-Dobrowska. 4. a) Fr. Schubert: „Moj dom“, b) I. pl. Zajc: „Domovini i ljubavi“, c) Gounod: „Spomladna pesem“, poje gospa Strasser-Čechova, spremlja g. Novotný. 5. Ch. de Beriot: „VII. Concert“, igra na gosli g. Sl. Žurek in spremlja na klaviru gospa Glaser-Dabrovska. 6. A. Nedvěd: „Pevčeva molitev“, zbor. 7. Gj. Einsenhuth: „Mazurka“, udara tamb. zbor. 8. A. Jäger: „Valček“, poje gospa Strasser-Čechova, spremlja g. Novotný. 9. A. Nedvěd: „Dekletu“, zbor. Zbore vodi društveni pevovodja g. dr. K. Glaser. Začetek ob 8. uri zvečer. Ustopnina za osebo 40 nvč. Sedeži I. reda 60 nvč., sedeži II. reda 40 nvč in sedeži III. reda 20 nvč. Ustopnice se dobivajo v „Slovanski Čitalnici“ (ulica S. Francesco 2), v kavarni „Commercio“ in „Tedesco“, pri g. A. Žitku (Corsia Stadion), pri g. A. Kalauu (ulica Caserma 6), v „Delalskem podpornem društvu“ in na večer koncerta pri blagajni.

Veliki ples „Trž. podp. in bralnega društva“ privabil je v redutno dvorano gledališča „Rossetti“ veliko več občinstva, nego smo se smeli nadejati z ozirom na slabo vreme in pa obilico bolezni, vladajočih sedaj po Trstu — ki so posledica uprav nepretržno vlažnega, meglenega in za klimatične naše odnošaje neugodnega vremena. Zabava se je vršila v najlepšem redu in so se ljudje iz naših delavskih krogov veli takó lepó, kakor bi hoteli dokazati, kako absurdena je trditev, da smo mi — barbari. Prav je tako: z dejanji moramo dokazati, da smo tudi mi ljudje, vredni vstopiti v vsako človeško družbo. V tem pogledu pa morajo kaj vspešno delovati uprav naši podporni društvi.

Razpisana je ustanova Scaramangà namreč znesek 500 for., koji se razdeli mej sirote in udove primorskih mornarjev. Prošnje se vlagajo do 26. t. m. pri tržaškem namestništvu.

Iz Ajdovščine se nam poroča, da priredi društvo za podporo rokodelcev dne 17. t. m. svoj veliki ples. Priprave se delajo velike in zanimanje za to veselico je obče. Gotovo se je u deleži i mnogo občinstva iz okolice. Čujemo, da razna društva pošljejo svoje zastopnike, da s tem skažejo bratsko naklonjenost do tega prekoristnega društva. Prav tako, da se dà tudi rokodelcu nekaj veselih ur. Domačini pa naj bi se te veselice polnoštevilno udeležili ter globoko v žep segnili, da društvo stroške pokrije. To bode zopet enkrat vesel večer. Do mnogobrojnega svidenja!

Drobnosti. 26letna deklina je porodila na javnem trgu prav lepega dečka; prenesli so jo v bolnico. — 31letni Josip Roncel in 44letni zidar J. Ferluga sta nenadoma znorela, sprejeli so ja v bolnico. Istotako tudi nek 22letni mornar Sabin Sablič. — 27letni Nik. Kapovič je padel na brodu Thisbe sa mašino ter se močno poškodoval. — 67letna branjevka H. Tanger je po nesreči padla v morje na bregu Grumula; iz vode jo je potegnil nek točaj. — 12 letni deček P. Perisini je padel v kanal, od koder je sam splezal ter izslekši si obleko isto sušil na mrazu v nekej barkici; nek redar ga je odpeljal v bolnico. — U. Majer, 59letna dekla v krčmi pri Stoki je padla ter si zlomila desno nogo — Necega nepridiprava so prenesli v bolnico misleč, da je bolan, a dokazalo se je, da se ga je preveč nalezel.

Pelicijsko. 23letnega kočijaža D. S. so odpeljali v kajžo, ker je svojemu gospodarju ukradel osem stotov železa. — 48letnega zidarja Andr. I. so tudi shranili pod ključ, ker je nevarno pretil trem ženskam. — Dva poštenjakoviča hotela sta v poštni ulici uzmaknuti neki gospici denarni mošnjiček, ali angelj varuh v podobi redarjev ju je zapazil in odpeljal v kletko. — Neznani uzmoviči so pridrli v neko krčmo v starem mestu ter odnesli raznih stvari v vrednosti 36 gld. — Nekemu čevljarju v Via Nuova so tudi odnesli čevljev in druzih stvari vrednih 30 gld. — V hišo Fr. Čoka na Vrdeli so pridrli neznani tatovi ter odnesli klobase, špeh in jeden dežnik v vrednosti 30 gld.

„Slovanski Svet“. 1. št. je bila zaplenjena zastran spisa: „Slovanska bogoslužba v Istri.“ Uredništvo je priredilo drugo izdanje.

„Slovanskega Sveta“ 1. št. t. l. ima naslednjo vsebino: 1. Zaresnost sedanje dobe. — 2. Na razpotju. — 3. Liturgija rimske cerkve. — 4. Slovenska pesem v cirilici. — 5. Gregorčičeva pesem (Na bregu) v ruskem prevodu. — 6. Ruska poezija v prozi (Turgenjev). — 7. Ruske drobtinice. — 8. Dopis s Češkega. — 9. Pogled po slovanskem svetu. — 10. Književnost. — 11. Slovanski časopisje.

O peticijah. One občine, odnosno društva, ki odpošiljajo državnemu zboru peticije radi vinske carine morajo na „rubrumu“ izrečno napisati: Peticija občine (tu je zapisati ime) v zadevi trgovinske pogodbe z Italijo.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Opomin Kraševcem.

Zapisal: Fran Bunc.

Kdor pridno moli in kopa,
Mu živež zemlja tudi dá.

Istina je in ne da se tajiti, da kdor umno in pridno dela, tudi pridela. — „Moli in delaj in Bog te blagoslovi z vsem potrebnim“, to je bilo od nekdaj že in tako bode do konca sveta. Tako so propovedovali že davno naši predniki. —

V preteklem letu sem v svoji „domači besedi“ naslikal po mogočnosti zlo in gorje naših kraških kmetskih rojakov, kajti uničila je trtna bolezen naše brajde in trte v obče in s tem naše blagostanje. — Povedal sem, kako sta se žrtovala gg. Alojzij Štrekelj in naš pridni Josip Forčič, da bi otela in obvarovala ukljub vsim nezgodam trtorejo in vinorejo na našem delu Krasa itd. Tema gospodoma moramo v posebno zaslugo šteti, ker sta nam dokazala, da nam ni še obupati radi trtoreje, če se je le poprimemo resno in pravilno.

Slavno c. kr. kmetijsko društvo v Gorici je priznalo pri zadnji razstavi njiju trud in vsled tega je oba naša probuditelja ovenčala se svetinjami in zlati; a v naši zgodovini ostaneti imeni „Štrekelj in Forčič“ se zlatimi črki vedno zabeleženi.

Pri tej priložnosti moram nadalje javiti veselim srcem, da so se v prospeh vinoreje resno poprijeli trtoreje tudi drugi občinarji v Komnu in med temi zasluži posebno pohvalo sedanji župan in veliki posestnik g. Josip Kovačič.

Gosp. Josip Kovačič, veleposestnik menda najpremožneji občinar in župan v Komnu je imel posel v svojih mladih letih v Trstu pri sorodnikih; a ko je prišel domov na posestvo pok. očeta, se je poprijel kmetijstva z dušo in telom. Vidiš ga, dragi čitatelj, tega moža sicer odetega v gosposki suknji ob nedeljah in praznikih občevati

z ljudmi vsake vrste in vedno odkritosrčnega; a ob delavnikih najdeš ga že rano v jutro v prav priprosti obleki, hitečega na polje s kakim kmetskim orodjem. Poleg teh opravil opravlja vestno svoj županski posel. — Po vsej pravici smemo trditi, da ta mož ne zamudi niti četrt ure na dan brez dela in opravka.

Tudi g. Josip Kovačič je naredil pred malo leti po zgledu Štrekelj-na in Forčič-a nov vinograd, katerega letošnjo zimo nadaljuje in sicer v lep vzgled svojim občinarjem. Če pojde tako naprej, prekose izvestno občinarji komenski v trtoreji vse občinarje v drugih občinah.

(Konec prih.)

„Slovanski Svet“,

ki izhaja v Trstu dvakrat na mesec na 16 velikih straneh, ima v vsaki številki članke o politiki Slovanov v obče in avstro-ogerskih posebe, potem članke in spise o slovanski kulturi, sosebno o slovanski umetnosti kot taki in umetni obrti posebe, učene razprave in kritike o cerkvenih vprašanjih, o slovanski literaturi, redna poročila iz Rusije, pa tudi iz drugih slovanskih krajev. Zabeležuje najvažnejše dogodke vseh slovanskih narodnostij, dežel, držav in pa literaturo, ki se dostaje Slovanstva kot takega. Priobčuje tudi pesmi, odstavke in sestavke po izvirnikih iz vseh slovanskih jezikov, sosebno pa takih, kateri so pisani v cirilici. Slovanske pesmi v cirilici se posebe razlagajo. V cirilici se priobčujejo tudi slovenske pesmi in slovenski sestavki kakor tudi prevodi n. pr. slovenskih pesmij na ruski jezik.

Leta 1892 se začne takoj od začetka priobčevati veča za Slovence in v obče zapadne Slovane važna razprava o rimski, potem pa grško-slovanski liturgiji.

„Slovanski Svet“, namenjen na prvem mestu slovenskemu naobraženemu občinstvu, je popolnoma od vsake stranke in v obče od vsake strani nezavisno glasilo, in stoji na leto 4, pol leta 2 in četrt leta 1 gld.; za ljudske učitelje in dijake pa na leto gld. 3.60, pol leta gld. 1.80 in četrt leta 90 kr. Naročnina se pošilja podpisanemu v Trst.

Fran Podgornik,
izdajatelj „Slovanskega Sveta“
v Trstu.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna **domača okoličanska vina.** Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskanice. Cl

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2, (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovani in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in š. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenje grobnih spomenikov. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“
Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizo tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici „Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegantnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča
Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“
Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškim Slovencem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosi gostilničar Ivan Širca. Cl.

Gostilna Antona Mauriča
Via Chiozza št. 25. blizo gledališča „Politeama“ je v predpustni dobi odprta ob veselicah do pozno v noč. Priporoča se slavnemu občinstvu za obilen obisk. Izvrstno vino, posebno dobra kuhinja. 10—1

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Umek, črevljarski mojster, Via Romagna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko spadajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60—1

Anton Vrabec, trgovina z steklevino lončenino in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim Slovencem. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz Št. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz Št. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanje 25 litrov. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, itd. Cl.

Albert Reimer

urar, „Via Caserma“ št. 12., I. nadstr.

ja uže na glasu kot jako vesten in soliden popravljavec ur vseh vrst. Zato se priporoča po vsej pravici sl. občinstvu. 5—3

DROGERIJA
na veliko i malo
G. B. ANGELI
6—2 TRST
Piazza della Legna br, 1.
sa odlikovanom tvornicom kista
i velikim shladišćem boja na ulje vlastite priprave. Okvire englezke, francezke, njemačke itd. itd.
Osim toga velik izbor
MINERALNIH VODA
dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kao i:

Griena boi kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.
mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem
NADARENIH 1—8
Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prebdjenih kašljnć noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Cena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u **Prendinijevoj ljekarni u Trstu** (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 14—52

Assicurazioni generali.
v Trstu
(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: **na zavarovanje proti požaru** — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1890.	f	43,303.671 22
Premije za poterjati v naslednjih letih	f.	24,167 306·81
Glaica za zavorovanje živevnnja do 31. decembra 1890	f.	124,121.441.72
Plačana povračila:		
a) v letu 1890	f.	8,345.827·21
b) od začetka društva do 31. decembra 1890	f.	235,717.767·43

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodvanj, tarife in pogoje za zavorovanja in sploh vsa natanjčneja pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 8887 v lastnej hiši. 1—12

Veliko zalogo
môke in otrob na veliko
priporoča tvrdka
IVAN H. POHLY V TRSTU
Via Coroneo št. 9. 6—11

Velika pražka loterija
Zadnji mesec
Glavni dobitek
100.000 GOLDINARJEV
Srečke po 1 gold.
Priporočata Nigris in Neumann v Trstu.
2—

Išče se ženska,
zmožna za specerijski dučan, katera bi takav posel samostalno voditi znala. 4-4
Sve dalje pove uprava „Edinosti“.

Manufakturist in galanterist,
neoženjen, 26 let star, z izvrstnimi spričevali, vešč hrvatskemu, nemškemu in madjarskemu jeziku v govoru in pisavi, išče službo v Trstu. — Več v „Tiskarni Dolenc.“ 2 2

Nič več kašlja!
PRSNI ČAJ
napravljen po lekarničarju
G. B. ROVIS
v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak **kašelj**, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin **in čisti kri**; ima dober okus in velja en zavoj za **8 dni 60 nvč.**

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti **madronu** iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. **Ena škatlja velja 30 nvč.**

Plašter in tudi tinktura proti kurjim očesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa **20 nvč.** — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni ROVIS, v Gorici v lekarni Cristofolletti, Pontoni in Gliubic. 12—12

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že **skušano** specijaliteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo **esenco za ojačevanje** žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne **esence** za izdelovanje **ruma, konjaka,** finih **likerov** itd najbolje in nenadkriljive kakovosti Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,
Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20—20 **in PRAG.** 11—50
Iščejo se solidni zastopniki.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu **Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismeni strojevi providejnu**
JEDINU SLAVENSKU
TISKARU
U TRSTU

Ista prima i obavlja **svaku naručbu** bilo koje vrsti **knjigotiskarskoga posla** te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanic kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artilju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, razporede. ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cienike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će **nam** biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli **brzom i točnom podvorbom,** toli **jeftinom cienom i ukusnom izradbom.**

Drži u zalihi (skladišću) sve potrebne tiskanice i knjige za crkvene urede.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se
Tiskara Dolenc
Piazza Caserma št. 12. (uhod z via Pesa)

Lastnik pol. društvo „Edinost“. Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič. Tiskarna Dolenc v Trstu.